

ככל שגדל מספר החברים בסניפנו בסרני - עיירה על הגבול הרוסי - כן הלכה וגדלה הדרישה לפעולות. הגיעו אלינו שמועות ראשונות על קיום קיבוצי-הכשר (גרוכוב ועוד), אך מושג ברור על מהותם והווייתם לא היה לנו. היינו נלהבים לרעיון הארץ וידענו כי לא מספיק להיות רשום בסניף וכי לא מספיק הרצון לעלות. צריך גם להתכונן לעליה ע"י הכשרה גופנית ומקצועית. מאחר שרוב החברים לא שעמו מימיהם טעם עבודה, התחילו להכשיר את עצמם וללמוד אצל בעלי מלאכות שונים, יהודים ונוצרים, עבודת מסגרות, פחחות ועוד. עד מהרה הוברר כי בשיטה זו לא נרחיק לכת. והידיעות שהגיעו אלינו על החיים בארץ - קיבוץ, חבורה וכו' - עוררו גם אותנו לארגן קיבוץ, ולצאת לעבודה יחד.

בראשית הקיץ 1924 נמנינו וגמרנו לבקש מקום מתאים לקיבוץ-הכשרה. אמרנו למצוא באחד היערות המרובים בסביבתנו, אולם לאחר בירור עם נותני העבודה היהודים, ראינו כי אין לנו תקוה לכך. אז ניסינו את גורלנו במחצבת קלוטובה הסמוכה לסרני. כשהופענו בפעם הראשונה בקלוטובה לפני מנהל המחצבות במקום וחוא מכר ומודע לנו, וסיפרנו לו, כי אני וחברים אחרים מעירנו - נקבתי שמות שהכירים - רוצים שיקבל אותנו כפועלים למחצבה, היתה תשובתו הראשונה: „איהר האט שוין נישט געפינען פון וועמען חוץ צו מאכען? איהר אינגלאך ווילט זיין שטיינעמאכער? מאך זיך נישט גאריש און פאר אהיים". הוא התחיל להוכיח כמה חסרת הביון כל תכניתנו וכי היא לא תתן ולא תוסיף לנו כלום. תוכננו לו כי הצעתנו היא רצינית ואם אין ברצונו לעזור לנו נצטרך למצוא אפשרויות אחרות, באשר לא באנו לבקש רווחי-כסף, כי-אם מקום שבו נוכל לחיות חיי-עבודה וחיי-קיבוץ לשם העליה לארץ.

לאחר בקשות רבות הסכים להביא את הצעתנו לפני ההנהלה המרכזית והחלטתה היתה חיובית: עשרה חברים נתקבלו לעבודת נסיון. לשמחתנו לא היה גבול, ומבלי לפרט את הדבר ברבים מחשש שמא יתנגדו לכך ההורים ובני-המשפחה - ארזנו בשוכנו הביתה בחשאי את חפצינו והופענו לעבודה בקלוטובה. קודם כל היינו צריכים למצוא מקום-דירה בשבילנו. בעזרת הנוער המקומי גילינו אדמה, ניקינו אותה ניקוי יסודי וסידרנו בה את מערכת ה„רהיטים" שלנו: קרשים במינה מיוחדת לשינה, שלחן, פינה למטבח וכו'. בין עשרת החברים שבאו מסרני היתה גם חברה אחת ועם בואנו לק. הצטרפו אלינו שתי חברות מבנות המקום לעזרה חלקית והתחילו לנהל את המשק. בערב הראשון התקיימה אסיפת חברים וניתן שם לקיבוץ: „קיבוץ חוצבי אבנים בקלוטובה".

היום הראשון להופעתנו במחצבה, היה לנו יום נצחון, אך גם לא בלי אכזבה: מנהל העבודה במחצבות לא סידר אותנו יחד עם שאר הפועלים בכל העבודות הקשות, אלא בעבודות יותר קלות. כגון: איסוף חצץ, הובלת קרונים וכו'. ראינו את עצמנו נעלבים. הפועלים הנוצרים, ביחוד הוהייקים שבהם, צחקו לנו, ל„ידים הלבנות", אולם יחס זה עבר לאט-לאט. לאחר זמן קצר נוכחה ההנהלה בכושר עבודתנו ומטרה לנו עבודות יחד עם שאר הפועלים. במשך הזמן כבשנו חלק גדול מעבודות המחצבה.

שמע הקיבוץ הגיע לכל הסביבה ועשרות חברים פנו אלינו בבקשה לקבלם לקיבוץ אך יכלתנו לקבל חברים נוספים היתה מוגבלת מחמת אי-הסכמה מצד הנהלת העבודה להעסיק יותר מאשר 25 - 30 פועל; וגם בשל חוסר תנאי שיכון מתאימים במקום. ככל-זאת היינו „מגניבים“ ומוסיפים כמעט בטעם עוד חלוץ, עד שבסוף הקיץ עלה מספרנו לארבעים. לאחר שכבשנו, כאמור, חלק גדול מעבודות המחצבה והרגשנו את עצמנו יותר בטוחים ביכלתנו, התחלנו להפח עבודות נוספות במשוריות שבקלוטובה. נותני העבודה היהודים התייחסו בחיוב להצעתנו ולאט-לאט חדרנו לעבודת טעינת עצים וחמרים בתחנת הרכבת. עם ריבוי העבודה יכולנו להרחיב את הקיבוץ ולקבל חברים נוספים.

עם התרחבותנו עברנו מן האורחה הישנה לגור בבית מיוחד שהשכיר לנו אחד האכרים. בחדר הגדול של הבית סודרו „נארעס“ בשתי קומות - מקומות המיועדים לשינה, בקצה השני של אותו החדר - שלחן-האוכל, ובפינה - המזכירות.

אי אפשר שלא להזכיר את המלהבות של החברים בלכתם לעבודה ובשובם. ברחוב המוביל למחצבה כבר ידעו תושבי המקום כי בשעות הקבועות עוברים ה„פלטעינצים“. בשורות צעדו החברים יום-יום למחצבה והשירה והזמרה נשמעה למרחוק.

כשעבר הקיץ והחורף מימש ובא נעשה מצבנו חמור ביותר. ביחוד לאחר החלטת הקיבוץ, לא לקבל מבית החורים כל עזרה לחלבושת חורף. מלבושים חמים לא היו לרוב החברים וכל המלבושים שהבאנו מן הבית נחקלקלו, כמובן, ונקרעו. אז בא כרכז החלוץ לעזרתנו ואף שליחה מיוחדת משעם המרכז הגיעה לקלוטובה. עם בואה הוכנס זרם של חיים חדשים למחנה. העובדה לבשלעצמה כי לא בודדים אנחנו הוסיפה לנו אומץ להמשיך.

תנאי העבודה בחורף היו יותר קשים אך התרגלנו גם אליהם. החברות שמספרן גדל היו עסוקות, מלבד במשק הבית, גם בעבודות קלות במחצבה; סידור חצץ וכדומה, המשטר בקבוצה היה מופתי, סדר היום לפי הכניית קבוצה מראש. במקרים מיוחדים היו נותנים פעם לחדשים חופש ליום או יומים, אולם אלה היו מקרים נדירים. הקשרים עם המרכז נעשו קבועים וכפעם בפעם היו גם מבקרים אותנו. בחורף 1924 נאשרו המועמדים הראשונים שלנו לעליה.

בארץ ביקשנו להמשיך במפעל של חציבת אבנים ואף נעשה נסיון קל בכיוון זה באחת המחצבות ליד ירושלים.

ש. אבן-ז הר